

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. október 13.

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ÜZLETI GAZDASÁGTAN)**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Fontos tudnivalók

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Választást, rövid választ igénylő feladatok**1. feladat****(6 pont)****Folytassa az alábbi adónemek jellemzőinek felsorolását! Legalább három fő jellemzőt írjon!**

Személyi jövedelemadó

közvetlen adó,

központi adó,**önbevallású,****jövedelemadó típusú.**

Általános forgalmi adó

központi adó,

közvetett adó,**önbevallású,****értéknövekedési típusú.***(6 x 1 pont = 6 pont)**(Szakmailag korrekt, esetenként más megfogalmazás is elfogadható.)***2. feladat****(7 pont)****Válassza ki és húzza alá a helyes meghatározásokat!**

- a) A népesség számának alakulását évről évre a mértani átlag **a láncviszonyszám** az intenzitási viszonyszám alkalmazásával határozzuk meg.
- b) A mérlegre nem jellemző, hogy a vállalkozás eszközeit és azok forrásait tartalmazza. adatai időpontra vonatkoznak. **részletesen, forintban tartalmazza az adatokat.**
- c) Az adó a fogalom meghatározása szerint nem kötelezően fizetendő. **közvetlen ellenszolgáltatás nélküli.** az önkormányzatok által kivetett.
- d) A kötvényre jellemző, hogy **lejáráttal rendelkező értékpapír.** tulajdonjogot megtestesítő értékpapír. hozama az osztalék.
- e) A vállalat forgóeszközhitelének törlesztésekor a vagyonában bekövetkező változás: eszközérték nő, eszközérték csökken. eszközérték csökken, forrásérték nő. **eszközérték csökken, forrásérték csökken.**
-

- f) A termelési koncepció (piacorientáció) lényege a minőségi termék előállítása.
a magas termelékenység, alacsony ár.
a konkurenciánál hatékonyabban kielégíteni a fogyasztó szükségleteit.
- g) A jövedelemelszámolási számla egyenlege hónap elsején tartozik.
követel.
nincs egyenlege.

(7 x 1 pont = 7 pont)

3. feladat

(4 pont)

Állapítsa meg, hogy az alábbi megfogalmazások melyik eredménykategóriára vonatkoznak! Írja a kipontozott vonalra az eredménykategória nevét!

- Kizárólag a vállalkozás fizetett és kapott kamatai, árfolyamnyeresége és vesztesége különbségét, valamint a részesedései után kapott és járó osztalékokat mutatja.
Pénzügyi műveletek eredménye
- A vállalkozás által értékesített saját termékek előállítási költségei és nettó eladási árai különbségeként megmutatja a legfontosabb tevékenységének jövedelmét, amiből fedezi tevékenységének egyéb közvetett költségeit is.
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye
- A megtermelt nyereségből az államot megillető rész (adó) levonása után a tulajdonos és a menedzsment között oszlik meg.
Adózott eredmény
- A tárgyévi tevékenység eredményeként ennyivel növekedik vagy csökken a vállalkozás saját tőkéje.
Mérleg szerinti eredmény

(4 x 1 pont = 4 pont)

4. feladat

(5 pont)

Írja a kipontozott vonalra a meghatározásokhoz tartozó fogalmakat!

- a) A **finanszírozás** a tevékenység pénzügyi fedezetének biztosítása, rendelkezésre bocsátása.
- b) A **hitel** a pénztőke időleges átengedése, visszafizetési kötelezettség és kamatfizetési kötelezettség mellett.
- c) A **statisztikai ismérv** a statisztikai sokaság egyedeit jellemző tulajdonság.
- d) A **védjegy** egy áru vagy árucsoport megkülönböztető jelzése, amely jogi oltalmat élvez, és kizárólag a birtokosa használhatja.
- e) A **költségcsoport** a vállalkozás költségeinek megjelenési forma, alak szerinti meghatározása.

(5 x 1 pont = 5 pont)

5. feladat**(7 pont)**

Nevezze meg az alábbi gazdasági események alapbizonylatait!

- a) Utasítjuk a bankot a szállítóval szembeni tartozás kiegyenlítésére. **átutalási megbízás**
- b) Anyagfelhasználáskor a készletcsökkenés raktári bizonylata. **raktári (anyag-) kivételezési jegy**
- c) Készpénzes fuvardíj külső bizonylata. **készpénzfizetési számla**
- d) Beérkezett anyag külső kísérő bizonylata. **szállítólevél**
- e) Értékesített késztermék eladásáról kiállított „áfás” bizonylat. **vevő számla**
- f) NAV utasítása a banknak az adott vállalkozás fizetési számlájáról adótartozásának „leemelésére”. **beszedési megbízás**
- g) Tárgyi eszköz aktiválásának alapbizonylata. **üzembe helyezési jegyzőkönyv**

*(7 x 1 pont = 7 pont)***6. feladat****(8 pont)**

Írja le az alábbi fogalmak meghatározását!

- a) Marketingeszközök: **Azok a tevékenységek, amelyekkel a vállalat a marketing célkitűzéseinek (1 p) megvalósítása során a fogyasztóra hatást gyakorol. (1 p)**
(2 pont)
- b) Főkönyvi (könyvviteli) számla: **Olyan kétoldalú nyilvántartás, (1 p) amelynek egyik oldalán a nyitóértéket és a növekedést, a másik oldalán a csökkenést és a záróértéket számoljuk el. (1 p)**
(2 pont)
- c) Statisztikai sor: **A statisztikai sokaság egy ismerv szerinti rendezésének eredménye. (Valamilyen szempontból összetartozó két vagy több statisztikai adat összekapcsolása.)**
(1 pont)
- d) Pénzforgalom: **A pénz szakadatlan körforgása (1 p), melynek során lebonyolítja az áruk cseréjét, a szolgáltatások ellenértékének kiegyenlítését. (1 p)**
(2 pont)
- e) Értékcsökkenési leírás: **az immateriális javak, tárgyi eszközök után megállapított értékcsökkenés költségkenti elszámolása.**
(1 pont)

7. feladat **(9 pont)**

Egy zrt. 2013. évi műszaki beruházásának adatai:

- Március 4-én a termelőgép beszerzési értéke 6 000 000 Ft + 27%-os áfa.
- A gép beszerelésének költsége 1 500 000 Ft.
- A gép fuvarozójától kapott számla végösszege 635 000 Ft, 27%-os áfával növelt értéken.
- A gépberuházás biztosításának díja 10 000 Ft/hó, melyet áprilistól kezdve havonta átutalt a zrt.
- A termelőgép a beruházás keretében építetett üzembrészben került elhelyezésre. Az építő vállalatától kapott végszámla 27%-os áfával növelt összege 10 160 000 Ft.
- Az épület beruházáshoz március 1-jén felvett hitel összege 5 000 000 Ft, tárgyévi kamata 600 000 Ft, melyből az aktiválásig 200 000 Ft számolható el.

Az üzemépület és a termelőgép üzembe helyezése július 1-jén megtörtént.

Határozza meg az üzemépület és a termelőgép bekerülési (aktiválandó) értékének elemeit!**Az aktiválás összegét nem kell kiszámítani, az esetleges számításokat csak ki kell jelölni.**

- a) Termelőgép bekerülési értékének összetevői: (6 pont)
6 000 000 Ft	+ 1 500 000 Ft	+ (635 000 Ft / 1,27)	+ (3 x 10 000 Ft)
(1 p)	(1 p)	(2 p)	(2 p)
- b) Üzemépület bekerülési értékének összetevői: (3 pont)
(10 160 000 Ft / 1,27)	+ 200 000 Ft
(2 p)	(1 p)

8. feladat **(4 pont)****Nevezze meg az alapvető bérezési formákat, és sorolja fel a munkabér részeit!**

Bérezési formák: **időbér** (1 pont)
teljesítménybér (1 pont)

Munkabér részei: **alpbér (törzsbér)**
bérpótlék
kiegészítő fizetés
prémium, jutalom
egyéb bér
(Két elem megnevezése 1 pont, további legalább kettő 1 pont.)

Számítást, bizonylatkitöltést, könyvviteli tételszerkesztést igénylő feladatok
1. feladat**(10 pont)**

A Nagy Kft. (8000 Székesfehérvár, Alsókert u. 13., fizetési számlaszám 11708131-04205004-00105473, adószám: 21145376-2-41, ügyvezető Nagy Natasa, az értékesítő Németh Miklós, a raktáros Kiss Vilma) termelőtevékenységet folytat.

A kft. értékesített 2 500 db NN készterméket 2014. szeptember 8-án a Kereskedő Kft.-nek (1111 Budapest, Sorsok u. 120., fizetési számlaszám 11600452-03504722-00840683, adószám: 21424392-2-41, ügyvezető Kelemen Hunor), bruttó eladási ára 5 080 Ft/db (27%-os áfával növelt érték). A raktári nyilvántartási ár (önköltség) 3 700 Ft/db. A kiállított számla sorszáma: 1099. A fizetés módja átutalás, az értékesítést követő 30. napi határidővel.

A Nagy Kft. rendelkezik egy személyautóval, rendszáma MMM-900.

Az önkormányzattól kapott értesítés szerint a 2014. évi gépjárműadója 28 000 Ft. Ennek első félévi részletét, 14 000 Ft-ot 2014. március 17-ig befizették, a második félévi részlet befizetési határideje 2014. szeptember 15., Székesfehérvár Megyei Jogú Város 12023008-00154318-00100001 gépjárműadó beszedési számlájára. A kft. a határidő előtt 3 nappal teljesíti pénzügyi kötelezettségét.

Válaszolja meg a fenti adatok ismeretében a vállalkozás által elkészítendő bizonylatokon a kért információkat!

a) Az értékesítés belső bizonylata**(4 pont)**

Bizonylat neve:	késztermék (raktár-) kivételezési jegy	(1 p)
A bizonylaton szereplő termék neve:	NN késztermék	
A bizonylaton szereplő mennyiségi egység:	db	mennyiség: 2 500 (1 p)
A bizonylat kitöltőjének neve:	Kiss Vilma	(1 p)
A bizonylat kiállításának napja:	2014. szeptember 8.	(1 p)

b) A gépjárműadó pénzügyi rendezésének kezdeményezése**(6 pont)**

A bizonylat neve:	átutalási megbízás	(1 p)
A fizető fél neve és fizetési számlaszáma:	Nagy Kft., 11708131-04205004-00105473	
Az aláírásra jogosult neve:	Nagy Natasa	(1 p)
A kedvezményezett fél fizetési számlaszáma:	12023008-00154318-00100001	(1 p)
A bizonylaton szereplő összeg:	14 000 Ft	(1 p)
A bizonylat közleménye:	2014. évi gépjárműadó II. félévi részlete	(1 p)
A bizonylat dátuma:	2014. szeptember 12.	(1 p)

2. feladat

(10 pont)

Egy kft. alapanyagkészletéről ismert adatok

Időpont	Gazdasági esemény	Mennyiség (kg)	Egységár (Ft/kg)
Április 1.	Nyitókészlet	160	2 000
Április 9.	Beszerzés	480	2 200
Április 11.	Minőségi engedmény	-	3%
Április 21.	Beszerzés	920	2 100
Április 23.	Visszaküldés	20	...
Április 30.	Felhasználás	1 440

- a) Számítsa ki az április havi alapanyagköltség értékét, ha a vállalkozás a felhasználásnál a FIFO eljárást alkalmazza! (5 pont)

Alapanyag felhasználás FIFO

$$160 \times 2\,000 = 320\,000 \text{ Ft} \quad (1p)$$

$$480 \times (2\,200 \times 0,97) = 1\,024\,320 \text{ Ft} \quad (1p)$$

(2134) (1 p)

$$800 \times 2\,100 = 1\,680\,000 \text{ Ft} \quad (1p)$$

$$1\,440 \text{ kg} \quad 3\,024\,320 \text{ Ft} \quad (1p)$$

- b) Állapítsa meg az április végi alapanyagkészlet mennyiségét és értékét! (FIFO) (2 pont)

$$\text{Zárókészlet mennyisége: } (920 - 20 - 800) = 100 \text{ kg} \quad (1p)$$

$$\text{vagy: } (160 + 480 + 920 - 20 - 1\,440) = 100 \text{ kg}$$

$$\text{Zárókészlet értéke: } 100 \text{ kg} \times 2\,100 \text{ Ft/kg} = 210\,000 \text{ Ft} \quad (1p)$$

- c) Határozza meg, mennyi lenne az áprilisi alapanyag-felhasználás értéke, ha a kft. a felhasználást átlagáron értékelné! (Az átlagárat szükség esetén kerekítse egész számmal!) (3 pont)

Átlagár:

$$[160 \times 2\,000 + 480 \times (2\,200 \times 0,97) + (920 - 20) \times 2\,100] / [160 + 480 + 920 - 20] =$$

$$= 3\,234\,320 / 1\,540 = 2\,100 \text{ Ft/kg} \quad (2p)$$

$$\text{Felhasználás értéke: } 1\,440 \times 2\,100 = 3\,024\,000 \text{ Ft} \quad (1p)$$

3. feladat

(10 pont)

Egy kft. termeléséről ismert adatok

Termék	Termelési érték folyó áron (ezer Ft)	
	Bázisidőszak	Tárgyidőszak
"A" termék	4 000	4 800
"B" termék	12 000	14 760

A vizsgált időszakban a termelés volumene együttesen és átlagosan 8,2%-kal emelkedett.

- a) Számítsa ki a termelés értékének alakulását termékenként külön-külön és a két termékre együttesen! (A százalékos értékeket 1 tizedesjegy pontossággal adja meg!)

(5 pont)

Termékenként:Mutatószám neve: **egyedi értékindex** (i_v) (1 p)Értékei: **120,0%****123,0%**

Mellékszámítások:

„A” $4\,800\text{E} / 4\,000\text{E} = 1,2 \rightarrow 120,0\%$ (1 p)„B” $14\,760\text{E} / 12\,000\text{E} = 1,23 \rightarrow 123,0\%$ (1 p)Együtt:Mutatószám neve: **együttes értékindex** (I_v) (1 p)Értéke: **122,3%**

Mellékszámítások:

 $(4\,800\text{E} + 14\,760\text{E}) / (4\,000\text{E} + 12\,000\text{E}) = 1,2225 \rightarrow 122,3\%$ (1 p)

- b) Állapítsa meg a termelői árak együttes átlagos alakulását! (A százalékos értéket 1 tizedesjegy pontossággal adja meg!)

(2 pont)

Mutatószám neve: **(együttes) árindex** (1 p)Értéke: **113,0%**

Mellékszámítások:

Indexek közötti összefüggésből: $I_p = I_v / I_q$ $122,3\% / 108,2\% = 1,1303 \rightarrow 113,0\%$ (1 p)

- c) Értékelje néhány mondatban a kiszámított mutatókat!

A termelési érték a kft. mindkét termékénél igen kedvezően alakult, az „A” termékénél 20,0%-kal, a „B” termékénél ennél nagyobb mértékben, 23,0%-kal emelkedett. Ennek következtében vállalati szinten átlagosan 122,3%-ra nőtt a termelési érték. Ez a nagymértékű növekedés elsősorban a termelői ár 13,0%-os emelkedésének köszönhető, de kedvezően befolyásolta a termelés volumenének 8,2%-os emelkedése is.

(3 pont)

(Mindegyik index értékelése 1-1 pont, az összpontszám csak mindhárom index említése esetén adható meg.)

4. feladat**(5 pont)**

Egy vállalkozás alaptevékenységének eredményét összköltség eljárással határozza meg. A rendelkezésre álló információk a következők:

Saját termelésű készletek adatai (Ft)

Megnevezés	Nyitóállomány	Záróállomány
Késztermékek	800 000	100 000
Félkész termékek	1 100 000	1 600 000
Befejezetlen termelés	200 000	300 000

Értékesítés nettó árbevétele	115 000 000 Ft
Pénzügyi ráfordítások	6 500 000 Ft
Rendkívüli ráfordítások	3 300 000 Ft
Összes költség	92 000 000 Ft
Egyéb bevételek	10 800 000 Ft
Pénzügyi bevételek	8 500 000 Ft
Rendkívüli bevételek	8 200 000 Ft
Egyéb ráfordítások	7 500 000 Ft

Számítsa ki a vállalkozás üzemi (üzleti) eredményét az összköltség eljárással!

Megnevezés	E Ft	Pont
Értékesítés nettó árbevétele	115 000	
Aktivált saját teljesítmények értéke	- 100	<i>(1 p)</i>
Egyéb bevételek	10 800	
Összes költség (1 p)	- 92 000	<i>(1 p)</i>
Egyéb ráfordítások	- 7 500	<i>(1 p)</i>
Üzemi (üzleti) eredmény	26 200	<i>(1 p)</i>

Az összes költség helyett az **Időszak összes ráfordításai** is elfogadható.

Mellékszámítások:

Saját termelésű készletek állományváltozása:

Késztermékek	100 000 – 800 000	= - 700 000 Ft
Félkész termékek	1 600 000 – 1 100 000	= + 500 000 Ft
Befejezetlen termelés	300 000 – 200 000	= + 100 000 Ft
		- 100 000 Ft

5. feladat**(15 pont)****Könyvelje le az alábbi gazdasági eseményeket a kiemelt számlák egyenlegeinek figyelembevételével!**

471. Jövedelemelszámolási számla	8 600 000 Ft
23. Befejezetlen termelés	570 000 Ft
21. Alapanyagok	2 800 000 Ft
25. Késztermékek	4 100 000 Ft
384. Elszámolási betét	28 800 000 Ft
385. Elkülönített betét	3 000 000 Ft
31. Vevők	9 650 000 Ft

A tárgyidőszak gazdasági eseményei:

1. Befejezetlen termelés visszavezetése.
2. Bankértésítés a bértartozás átutalásáról.
3. A nyitó alapanyagkészlet felét felhasználták.
4. Termelőgép-vásárlás számla szerint 5 000 000 Ft, melyre 1 350 000 Ft áfát számoltak fel.
5. Időszak bérköltsége 13 200 000 Ft.
6. Bankértésítés: a vevőkkel szembeni követelés teljes összege befolyt a fizetési számlára.
7. A termelőgépet üzembe helyezték, aktiválás.
8. A gépek tárgyidőszaki értékcsökkenési leírása 200 000 Ft.
9. Elkészült termékek raktárra vétele önköltségen 9 200 000 Ft.
10. Késztermékeladás: az értékesítés önköltségen 9 000 000 Ft, eladási áron 11 500 000 Ft + 27% áfa.
11. Bankértésítés a beruházási szállítók kiegyenlítéséről: az elkülönített pénzt felhasználták, a többit az engedélyezett hosszú lejáratú hitelkeret terhére egyenlítették ki.

Vegyes napló							
Sor-szám	T szála. száma	Tartozik számla neve	K szála. száma	Követel számla neve	Szöveg	Tartozik összeg	Követel összeg
1.	581.	Saját term. készletek állvált.	23	Befejezetlen termelés	Bef.tlen term. visszavezetése	570 000	570 000
2.	471	Jövedelemelszámolási szála	384	Elszámolási betét	Bértartozás átutalása	8 600 000	8 600 000
3.	51	Anyagköltség	21	Alapanyagok	Alapanyag-felhasználás	1 400 000	1 400 000
4.	161	Befejezetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	Termelőgép vásárlása	5 000 000	5 000 000
466		Előzetesen felsz. áfa	455	Beruházási szállítók	Kapcsolódó áfa	1 350 000	1 350 000
5.	54	Béreköltség	471	Jövedelemelszámolási szála	Időszak béreköltsége	13 200 000	13 200 000
6.	384	Elszámolási betét	31	Vevők	Vevőkövetelés jóváírási értesítés	9 650 000	9 650 000
7.	131	Műszaki gépek ber. felsz.	161	Befejezetlen beruházások	Aktíválás	5 000 000	5 000 000
8.	57	Értécsökkenési leírás	139	Műszaki gépek écs.leírása	Időszak értécsökkenési leírás	200 000	200 000
9.	25	Késztermékek	581	Saját term. készletek állvált.	Késztermékek raktárra vétele	9 200 000	9 200 000
10.	31	Vevők	91	Értékesítés nettó árbevétele	Értékesítés árbevétele	11 500 000	11 500 000
31		Vevők	467	Fizetendő áfa	Értékesítés áfája	3 105 000	3 105 000
581		Saját term. készletek állvált.	25	Késztermékek	Értékesítés önköltségen	9 000 000	9 000 000
455		Beruházási szállítók	385	Elkülönített betét	Ber. szállító kiegyenlítése	3 000 000	3 000 000
455		Beruházási szállítók	444	Beruházási hitel	Ber. tartozás átutalása hitelből	3 350 000	3 350 000

*Minden tételesor (összeggel együtt) 1-1 pont, összesen 15 pont.
(A szöveg más megfogalmazása is elfogadható.)*